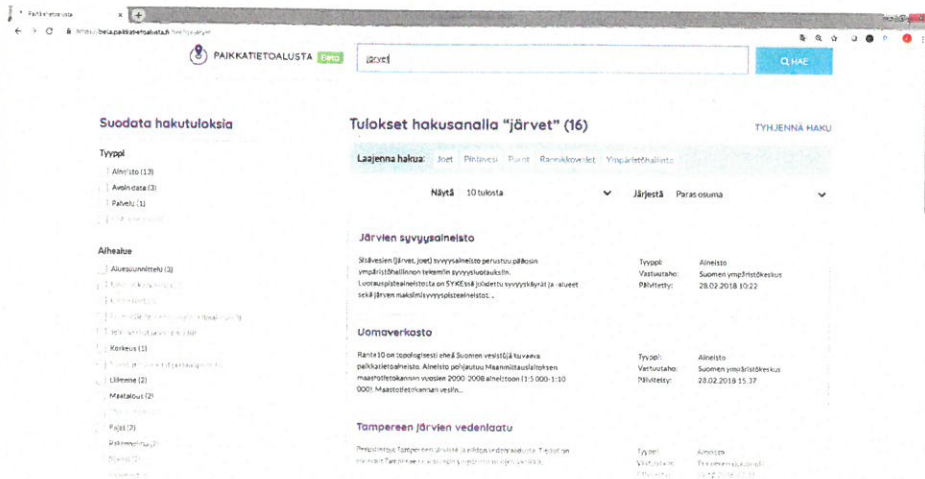

▶ KAI KOISTINEN

Yksilöivät tunnukset yhdistävät tietoja

Paikkatietoalustan älykkään haun tarjoamia hakutuloksia hakusanalla ”järvet”. Hakutoiminto osaa PTO-ontologian avustuksella antaa käyttäjälle vihjeitä myös aihepiiriin liittyvistä muista hyvistä hakusanoista.

JHS 193 Paikkatiedon yksilöivät tunnukset -suositus julkaistiin syksyllä 2015. Suosituksen mukaisesti kaikelle paikkatiedolle – kohteille, koodiarvoille, metatiedoille, käsitteille jne. – annetaan pysyvät yksilöivät tunnukset. Suositus määrittelee paikkatietojen tunnuksille kansallisesti harmonisoidun rakennemallin sekä tarjoaa työkaluja tunnusten pysyvyyden ja saavutettavuuden toteuttamiseen.

Yksilöivyyys, pysyvyys, saavutettavuus ja paikkatiedot.fi

Pysyvyyden ja saavutettavuuden kannalta tärkeässä roolissa yksilöivien tunnusten toteuttamisessa on kansallinen uudelleenohjauspalvelu, joka toimii osoitteessa <http://paikkatiedot.fi>. Käytännössä uudelleenohjauspalvelu on tietojen hyödyntäjälle täysin näkyvä palvelu, joka pyynnön saapuessa ohjaa käyttäjän tiedosta vastaavan tahon palveluun.

Jotta paikkatieto olisi tunnusten avulla mahdollisimman hyvin hyödynnettävissä,

tunnusten tulee olla mahdollisimman pysyviä ja tiedon helposti saavutettavissa tunnuksen avulla. Pysyvyys takaa sen, että tietojen välille tehdyt linkitykset eivät ajan kuluessa hajoa. Tunnuksen muodostaminen JHS-suosituksen mukaisesti <http://paikkatiedot.fi> -alkuisena varmistaa tunnuksen pysyvyyden, jos tietoa ylläpitävän tahon verkko-osoite vaihtuu. Tiedon tuottajan vastuulla on ilmoittaa uudelleenohjauspalvelun ylläpitäjälle, mihin palveluun hänen käyttämänsä tunnukset tulisi ohjata.

Tiedosta vastaavan tahon palvelu, johon uudelleenohjauspalvelu käyttäjän ohjaa, tarjoaa käyttäjälle varsinaisen tunnukseen liittyvän datan – esimerkiksi paikkatieto-kohteen. Ihmiskäyttäjälle ystävällinen palvelu avaa kohteen tiedot selaimen html-verkkosivuna. Sama palvelu tarjoaa tiedon koneluettavassa formaatissa tunnistessaan pyynnön lähettäjän sovellukseksi.

Tällaisia tunnuspyyntöihin vastaavia palveluita rakentamalla parannetaan paikkatietoaineistojen näkyvyyttä myös hakukoneiden kuten Googlen hauissa. Google ei osaa hakea tietoa OGC:n standardien mukaisista paikkatietojen rajapintapalveluista, mutta tavallisilta html-verkkosivuilta haku onnistuu.

Älykäs paikkatietohaku

Yksi jo paikkatiedot.fi-tunnuksia sisältävistä aineistoista on Kansalliskirjaston ylläpitämässä kan-

sallisessa sanasto- ja ontologiapalvelussa Fintossa julkaistu Paikkatieto-ontologia (PTO). Käyttämällä Paikkatietohakemistoon tehtävissä aineistojen kuvailussa PTO:n käsitteitä mahdollistetaan entistä älykkäämpien, ontologista päättelyä tekevien hakutoimintojen rakentaminen. Esi-merkkinä tällaisesta hakutoiminnosta on Paikkatietoalusta-hankkeessa toteutettu paikkatietojen älykäs haku.

Avainsanan ”asemakaavat” merkitys tulee metatiedoissa määriteltyä koneluettavassa muodossa, kun avainsanaa rikastaa sen Finto-palvelusta löytyvällä pysyvällä tunnukseksi. Tunnuksen avulla hakusovellus voi hakea Finto-palvelusta koneluettava lisätietoa käsitteestä. Konehan ei kertomatta tiedä, että asemakaava liittyy yhdyskuntasuunnitteluun ja että muita alueiden käytön suunnitelmia ovat maakuntakaavat ja yleiskaavat. Finton käsitteen pysyvän tunnuksen avulla kaikki tämä tieto on hakusovelluksen käytettävissä ja voi näiden tietojen perusteella parantaa käyttäjälle näytettävää hakutulosta.

Metatietojen älykäs haku on vasta alkua yksilöivien tunnusten hyödyntämisessä. Kun yksilöivät tunnukset saadaan laajalti käyttöön paikkatieto-kohteille, vastaavia hakutoimintoja voidaan toteuttaa kohdetasoisina. Tällöin hakusanalla ”järvet” hakusovellus kertoisi käyttäjälle, että Suomessa on tuhansia järviä ja esittäisi ne kartalla. Jatkokeskustelunäkökulmana sovellus voisi kysyä, onko käyttäjä kiinnostunut jostain tietystä järvestä sijainnin, pinta-alan tai muun järven ominaisuuden perusteella.

Jos haluat ottaa paikkatiedot.fi -tunnukset käyttöön aineistossasi, ota yhteyttä INSPIRE-sihteeristöön inspire@maanmittauslaitos.fi. ◀

KAI KOISTINEN TYÖSKENTELEE ASiantuntijana MAANMITTAUSLAITOKSEN PAIKKATIE-TOKESKUKSESSA SÄHKÖPOSTI: ETUNIMI.SUKUNIMI@MAANMITTAUSLAITOS.FI